

FORENINGEN FOR
BYGGERIETS
SAMFUNDSANSVAR

København
10.01.2019

Side 1

FBSA notat til "Høring om udbud i byggeriet med fokus på sociale klausuler og arbejdsklausuler", Landstingssalen den 17. januar 2019

Foreningen for Byggeriets Samfundsansvar (FBSA) takker for muligheden for at bidrage til høringen om udbud i byggeriet arrangeret af Transport-, Bygnings- og Boligudvalget i samarbejde med Bygge-, Anlægs- og Trækartellet (BAT). Det er et område, som har stor bevågenhed i foreningen, og som også støtter op om overholdelsen af FN's verdensmål for bæredygtig udvikling - herunder særligt mål 8: Anstændige jobs og økonomisk vækst.

FBSA blev oprettet i 2014 og består af ca. 100 medlemmer, som repræsenterer hele værdikæden i byggeriet. Vi tager afsæt i et [charter](#), der i seks principper oversætter internationale retningslinjer for samfundsansvar til den danske bygge- og anlægssektor. Foreningen arbejder for at skabe en proaktiv byggebranche, der selv er med til at sætte standarden for samfundsansvar i byggeriet og udvikle redskaber, som kan understøtte indsatsen. Ift. udbud i byggeriet har vi i foreningen udviklet to relevante redskaber:

Paradigmer for samfundsansvar

FBSA har i tæt samarbejde med foreningens medlemmer og advokatvirksomhederne Horten og Bech-Bruun (med støtte fra Realdania) udviklet [Paradigmer for udbud med samfundsansvar](#). Paradigmerne består af en række vejledninger, som med udgangspunkt i FBSA's charter har til formål at hjælpe offentlige og private bygherrer og entreprenører med at skabe dialog og stille konkrete krav om samfundsansvar til deres leverandører.

Vi anviser med paradigmerne en vej til, hvordan samfundsansvar bedst indgår på et så tidligt tidspunkt i processen, så tilbudsgivere på forhånd orienteres og kan indgå dialog med bygherre om forventninger og krav. Dermed kan samfundsansvar blive et dynamisk og forretningsmæssigt anliggende for entreprenører, rådgivere og andre leverandører til byggeriet. En lang række bygherrer – ikke mindst offentlige – bruger klausuler i kontrakterne, så som arbejds-, lærlinge- og sociale klausuler. Derfor indeholder paradigmerne også bud på kontraktkrav baseret på en opsamling af eksisterende klausuler, som forsøger at imødekomme flest mulige synspunkter fra branchen.

Paradigmerne lægger dog op til at ordregiver selv vælger, om man ønsker at anvende klausuler eller i stedet indgår frivillige partnerskabsaftaler med henblik på fx at etablere flere lærlingepladser som et alternativ til lærlingeklausuler. Paradigmerne er bygget op, så man som bygherre kan vælge, hvilke temaer man ønsker at adressere, og hvor i udbudsprocessen man finder det mest hensigtsmæssigt at sætte ind. Paradigmerne er hermed et katalog af muligheder, hvor det vil være op til den enkelte bygherre at vurdere egnethed og proportionalitet i forhold til det konkrete byggeprojekt.

Vi håber, at paradigmerne vil føre til genkendelige måder at regulere samfundsansvar på, som mange bygherrer vil benytte, så vi kan mindske transaktionsomkostningerne hos både bygherrer og tilbudsgivere. Paradigmerne kan bidrage til ordentlige løn- og arbejdsforhold i byggeriet, styrke arbejdsmiljøet og sikkerheden, og samtidig bidrage til jobmuligheder for flere lærlinge og socialt udsatte, som kan være med til at fremtidssikre branchens behov for arbejdskraft.

Vejledning til bygherrer: Kontrol af løn- og arbejdsvilkår hos leverandører

Foreningen for Byggeriets Samfundsansvar har herudover udviklet et [Kontrolredskab/vejledning](#) til bygherrer og entreprenører, der vil undgå social dumping på deres projekter. Redskabet kan hjælpe bygherrer med at kontrollere, om de krav, de stiller i kontrakterne, fx i en arbejdsklausul, rent faktisk efterleves på byggepladserne. Filosofien bygger på en risikobaseret tilgang, så ressourcerne bruges fornuftigt og kontrollen målrettes de leverandører, som har størst risiko for ikke at have orden i sagerne.

Side 2

Redskabet bygger videre på paradigmerne for samfundsansvar og på erfaringer fra en række bygherrer og entreprenører, der arbejder systematisk med at kontrollere leverandørers løn- og arbejdsvilkår.

Redskabet består af følgende:

1. **Et risikoskema**, der hjælper med at afklare, hvilke leverandører, der især bør kontrolleres grundet høj risiko for, at løn- og arbejdsvilkår ikke er ordentlige.
2. **Et spørgeskema**, som kan bruges til at indsamle relevante informationer fra leverandører om deres håndtering af løn- og arbejdsvilkår – både før kontraktindgåelse og undervejs i byggeriet.
3. **En tjekliste** til, hvordan kontrollen kan foregå i praksis (hvorvidt en leverandørs oplysninger er retvisende, hvilke eksterne kilder, der kan anvendes, etc.).

Vejledningen er et meget praktisk redskab til bygherrer og entreprenører, som kan bruges til at forventningsafstemme og styrke dialogen mellem bygherre og leverandører.

Case: erfaringer fra Odense Kommune

Odense Kommune var de første til at etablere en intern Kontrolenhed ift. bekæmpelse af social dumping, og hjælper i dag også andre kommuner på Fyn med at kontrollere de krav, de stiller i kontrakterne. Det giver god mening, da mange mindre kommuner ikke har ressourcerne til at udvikle den fornødne ekspertise inden for området. Kontrolenheden deler deres erfaringer med kommuner i hele landet i håb om, at flere vil foretage kontrol med overholdelse af kontraktkrav.

I Odense arbejder vi efter en strategi om tilstedeværelse og holdningsændring. Det har en stor præventiv effekt, at være tilstede/på besøg på kommunens projekter og tjenesteydelseskontrakter. Tillige giver det en unik mulighed for at skabe de fornødne relationer til håndværkere og lign.

Indhentning af dokumentation sker alene, såfremt der er en mistanke om social dumping, herefter har vi en dialog med leverandørerne, således vi kan få ændret deres holdning til ikke at ville sikre ordentlige løn- og ansættelsesvilkår. Dokumentationskravet begrænser sig til at omfatte Lønsedler, ansættelseskontrakter, E-indkomstkвитteringer og timesedler samt opholds- og arbejdstilladelser.

Leverandørernes klare ønske er, at hvis kommunerne stiller krav, skal de også følge op på overholdelsen heraf. Kommunerne skal afsætte ressourcer, men investerer man i den blotte tilstedeværelse på bl.a. byggepladserne, er man kommet langt. Ligeledes kan man med fordel italesætte kravene under opstartsmøderne, således opmærksomheden er vakt

og leverandøren bliver bevidste om dem. Kommuner af mindre størrelse kunne med fordel oprette en kontrolinstans med deres nabokommuner.

Side 3

Fremadrettede initiativer og forslag

- FBSA har afholdt flere temamøder om redskaberne, som er blevet godt modtaget i byggeriet. Det er dog vores erfaring, at der er brug for målrettet dialog og træning af bygherrer og entreprenører, hvis værktøjerne aktivt skal implementeres i branchen. Derfor planlægger vi at udvikle kurser målrettet henholdsvis offentlige og private bygherrer samt entreprenører med fokus på træning i redskaberne.
- Herudover ser vi et behov for mere konkret og sammenlignelige data, som kan bruges til at måle leverandørers performance. [Benchmarkmodellen](#), som Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering og Cabi står bag, kunne fx udvikles, så den ikke kun indeholder data om antallet af socialt udsatte, som virksomheden ansætter, men også om antallet af lærlinge ift. branchegennemsnittet.
- Til slut mangler der også systemer til erfaringsudveksling mellem bygherrer om leverandører, som ikke lever op til deres samfundsansvar. Videndeling er på nuværende tidspunkt ikke systematiseret, og der mangler et system, samt en forankring af indsatsen, som kan lette arbejdet for den enkelte bygherre.